Súd:	Okresný súd Považská Bystrica
Spisová značka:	13C/8/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu:	3719201126
Dátum vydania rozhodnutia:	27. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Ing. Gabriela Sopková, PhD.
ECLI:	ECLI:SK:OSPB:2020:3719201126.5

Rozhodnutie

Okresný súd Považská Bystrica, sudkyňou JUDr. Ing. Gabrielou Sopkovou, PhD., v spore žalobcov 1/ Q. Y., narodeného XX.XX.XXXX, bytom W. A., W. C. XXX a 2/ P. Š., rodenej Y., narodenej XX.XX.XXXX, bytom W. A., B. XXXX/XX, právne zastúpených JUDr. Mariánom Rojkom, advokátom, so sídlom Považská Bystrica, Železničná 90/12, proti žalovaným 1/ R. K., narodenému XX.XX.XXXX, bytom K. XX, právne zastúpeného Mgr. Vladimírom Karáskom, advokátom so sídlom Považská Bystrica, Stred 60/55, a 2/ K. W.P., P..B.., M. J. X., so sídlom A., Š. XX, právne zastúpeného JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom so sídlom Bratislava, Dvořákovo nábrežie 8/A, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaní 1/ a 2/ sú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 10.000,- EUR, pričom plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalovaní 1/ a 2/ sú p o v i n n í zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 8.000,- EUR, pričom plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Vo zvyšku žalobu zamieta.

IV. Žalobcovia m a j ú voči žalovanému 1/ a žalovanému 2/ n á r o k na náhradu trov konania v rozsahu 20 %, ktorú náhradu trov konania sú žalovaný 1/ a žalovaný 2/ povinní zaplatiť žalobcom do troch dní od právoplatností uznesenia o výške trov konania, ktoré po právoplatnosti rozhodnutia vydá súdny úradník, pričom plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali zaplatenia sumy 15 000 eur žalobcovi 1/ a sumy 15 000 eur žalobkyni 2/ od žalovaných 1/ a 2/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. Uviedli, že dňa XX.XX.XXXX v čase o 21:40 hod. v W. A., časť W. C. žalovaný 1/ riadil osobné motorové vozidlo, kde v úseku cesty v zastavanej časti obce s funkčným pouličným osvetlením, v dôsledku neprispôsobenia rýchlosti jazdy svojím schopnostiam, vlastnostiam vozidla, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky, okolnostiam, ktoré mohol predvídať, okolnosti možného prechádzania chodcov cez vozovku v intraviláne obce a v dôsledku jazdy rýchlosťou asi 70 km/h, teda rýchlosťou vyššou ako bola v danom úseku cesty v obci dovolená najvyššia rýchlosť jazdy (50 km/h), prednou časťou vozidla, bez predchádzajúceho brzdenia, narazil do chodkyne Z. Y., ktorá podopierajúc sa palicou prechádzala cez cestu z ľavej strany na pravú v smere jazdy vozidla, a to spoza zadnej časti rozbiehajúceho sa motorového vozidla, z ktorého predtým vystúpila ku okraju cesty, v dôsledku nárazu bolo jej telo odhodené do zadnej časti kufrových dverí, iného osobného motorového vozidla, pričom utrpela zranenia, na následky ktorých na mieste nehody zomrela. Trestná vec bola prejednaná na tunajšom súde pod sp. zn. 1T/99/2017 ako prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona a žalovaný 1/ bol uznaný za vinného

trestným rozkazom 1T/99/2017 zo dňa 16.10.2017, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 04.11.2017. K dopravnej nehode došlo pri prevádzke motorového vozidla, preto podľa žalobcov ide aj o zodpovednosť pri prevádzke motorového vozidla, na ktorú sa vzťahuje povinné zmluvné poistenie. Motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená škoda, bolo v čase nehody povinne zmluvne poistené u žalovaného 2/ poistnou zmluvou č. XXXXXXXXXX. Z tohto dôvodu je na strane žalovaného 2/ označený v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. aj poisťovateľ škodcu - žalovaného 1/. Z.R. Y. bola matkou žalobcov 1/ a 2/ a konaním žalovaného 1/ bolo neoprávnene zasiahnuté do osobnostných práv žalobcov 1/ a 2/, ako sú ustanovené § 11 a nasl. OZ. Spôsobením náhleho úmrtia matky žalobcov bolo náhle, trvalo a neodstrániteľne zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života. Žalobcovia mali so svojou matkou blízky vzťah, žalobca 1/ s matkou žil v spoločnej domácnosti a žalobkyňa 2/ sa s matkou pravidelne stýkala. Spomienky na matku, najmä na jej tragický spôsobom úmrtia vyvoláva v žalobcoch opodstatnenú traumu, zúfalstvo, smútok, citovú ujmu a úzkosť z trvalej straty najbližšej osoby a nemožnosti ďalšieho spoločného života. U žalovaného 1/ sú podľa žalobcov splnené predpoklady zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti žalobcov, vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, nakoľko bol trestným rozkazom tunajšieho súdu uznaný za vinného z prečinu usmrtenia matky žalobcov, pričom súd je týmto rozhodnutím v občianskoprávnom konaní viazaný. Zodpovednosť žalovaného 2/ je daná v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z., pričom je potrebné vychádzať zo Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Eurokonformný výklad, že škoda je akákoľvek majetková alebo nemajetková ujma s tým, že v zmysle citovaného zákonného ustanovenia musí byť odškodnená i nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody podľa § 13 ods. 2 OZ vyplýva aj z ustálenej judikatúry súdov. Smrťou matky žalobcov došlo k porušeniu práva na jej život, ale došlo tým aj k závažnému zásahu do života žalobcov, a do ich súkromia tým, že im bola spôsobená taká závažná ujma, ktorá im bráni napĺňať rodinné väzby a citové potreby vo vzťahu k matke. Takáto ujma pretrváva a takúto ujmu nie je možné nahradiť, túto ujmu je možné iba nejakým spôsobom zmierňovať. Osobnostné práva sú absolútnymi právami, majú nemateriálny charakter, preto ich posúdenie je závislé výlučne na konkrétnej osobe a subjektívnom prežívaní. Ujmu, ktorá žalobcom stratou matky vznikla nemožno vyvážiť len odsúdením páchateľa. Nepostačuje ani morálne zadosťučinenie, preto na zmiernenie ujmy umožňuje § 13 ods. 2 OZ náhradu nemajetkovej ujmy peňažnou formou, ktorá plní satisfakčnú funkciu. Závažnosť vzniknutej ujmy je potrebné posudzovať s prihliadnutím na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, že sa jedná o porušenie povinnosti uloženej zákonom č. 8/2009 Z. z., tiež treba prihliadnuť na postoj páchateľa, ktorý okrem ospravedlnenia neurobil žiadne opatrenie k zmierneniu vzniknutých následkov a ujmy na základe aj týchto okolností je podľa žalobcov potrebné určiť i výšku ujmy. Listom zo dňa 10.04.2018 žalobcovia vyzvali žalovaného 2/ na náhradu nemajetkovej ujmy a žalovaný 2/ na výzvu nereagoval. Vzhľadom na neodstrániteľný zásah do života žalobcov, do ich súkromia, citového a rodinného života sa žalobcovia domáhajú priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a za primeranú náhradu považujú čiastku u žalobcu 1/ 15 000 eur a u žalobkyne 2/ 15 000 eur. Zároveň žiadajú i náhradu trov konania. K žalobe žalobcovia pripojili nasledovné listinné dôkazy: Plnomocenstvo zo dňa 11.04.2019, Trestný rozkaz sp. zn. 1T/99/2017 - 184 zo dňa 16.10.2017, List o prehliadke mŕtveho a štatistické hlásenie o úmrtí, Úmrtný list Z. Y., Žiadosť o zaslanie výsledkov šetrenia zo dňa 05.02.2018, Výzva na doloženie dokladov k škodovej udalosti č. XXXXXXXXXX zo dňa 08.02.2018, Žiadosť o náhradu nemajetkovej ujmy zo dňa 10.04.2018.

2. Žalovaný 2/ vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 02.05.2019 uviedol, že má za to, že právna úprava rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v § 4 ods. 2 Zákona o PZP podáva taxatívny výpočet prípadov, ktoré podliehajú poistnému krytiu, a ktoré sú z hľadiska rozlíšenia toho, čo sa odškodňuje, plne v zhode s právnou úpravou spôsobu a rozsahu náhrady škody v zmysle OZ ustanovenou v § 442 a nasl., vrátane § 444 OZ. Pod takto vymedzenú škodu Zákon o PZP neumožňuje subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z § 13 ods. 2 OZ, pokiaľ sa tak poistený s poisťovňou nadštandardne nedohodne v poistnej zmluve. Pokiaľ aj v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov nižších stupňov prekvapujúco nepanuje zhoda v otázke možnosti subsumovať pod pojem „škoda na zdraví“ v zmysle zákona o PZP aj náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. OZ, s poukazom na ÚS zo dňa 20.01.2011, IV. ÚS 60/2010 a Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 05.12.2013, sp. zn. 3 Cdo 18/2013. Žalovaný 2/ má za to, že v zmysle súčasne platnej a účinnej úpravy rozsahu krytia Zákonom o PZP, bez jeho akejkoľvek relevantnej novelizácie v rozhodnej časti od roku 2001, pri opakovanom konštatovaní NS SR o nemožnosti zahŕňať pod pojem škody na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) Zákona o PZP aj nemajetkovú ujmu podľa § 11 a nasl. OZ, žalovaný 2/ nie je v takýchto konaniach pasívne vecne legitimovaný. Keďže od roku 2001 nedošlo k žiadnej zmene relevantnej

vnútroštátnej právnej úpravy, nie je ani v čase po Rozsudku ESD absolútne legitímny dôvod na zmenu výkladu príslušných zákonných ustanovení a ad hoc rozširovanie účelu zákona o PZP a jeho cieľov oproti tým, ktoré boli celkom jednoznačne a nesporne zamýšľané a stanovené samotným zákonodarcom. Opačný postup potom nie je možné vyhodnotiť inak, ako snahu „zhojiť" nečinnosť zákonodarcu priamou aplikáciou smerníc EÚ, pričom táto je vo vzťahu k žalovanému 2/, vzhľadom na jeho súkromnoprávny charakter, vylúčená. V prípade, že by žalovaný 2/ aj teoreticky pripustil, že pod pojem škody na zdraví podľa Zákona o PZP by bolo možné subsumovať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, bolo by zo strany súdu nevyhnutné dôsledne sa zaoberať atribútmi vzniku zodpovednosti za škodu, t. j. protiprávnosťou konania, vznikom škody v dôsledku protiprávneho konania a príčinnou súvislosťou medzi nimi, a to v kontexte celého Zákona o PZP. Vzhľadom na skutočnosť, že poistnou udalosťou je dopravná nehoda, a zásah do osobnostných práv žalobcov mal nastať sprostredkovane v dôsledku ich reakcie na následky tejto dopravnej nehody, neexistuje vo vzťahu k žalobcom a uplatňovanej nemajetkovej ujmy priama príčinná súvislosť s poistnou udalosťou ako takou v zmysle § 5 ods. 1 písm. h) Zákona o PZP, a vo vzťahu k žalovanému 2/. Toto je opäť len jedným z mnohých mement toho, že úmyslom a cieľom zákonodarcu pri koncipovaní Zákona o PZP nebolo krytie nemajetkovej ujmy pozostalých. Z vyššie uvedených dôvodov má žalovaný 2/ za to, že aj v prípade teoretického akceptovania premisy, že pod škodou na zdraví je možné extenzívnym výkladom zahŕňať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, je potom poistiteľ, priamo zo zákona o PZP de facto a de iure oslobodený od povinnosti plniť za poisteného škodu (nemajetkovú ujmu), a to práve z dôvodu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, kde žalobcovia sú vo výsledku až sekundárnou obeťou dopravnej nehody, keďže neboli jej priamymi účastníkmi. Žalovaný 2/ považuje za absurdné, aby sa tak pri výklade škody všeobecne aplikovali „čerešničky" a súdy ich bez ďalšieho nekriticky akceptovali, ale je potom potrebné k týmto nárokom ako k škode pristupovať v celku a so všetkými, nie len pre žalobcov vo všeobecnosti pozitívnymi dopadmi. Vzhľadom na vyššie uvedené a s poukazom na v súčasnosti platný a účinný Zákon o PZP, OZ, teóriu práva ako aj relevantnú judikatúru má žalovaný 2/ za to, že voči žalovanému 2/ je žaloba podaná neoprávnene a bez právneho základu, nakoľko nie je podľa Zákona o PZP pasívne vecne legitimovaný vo veciach náhrady nemajetkovej ujmy, a keby aj bol, nie je povinný takéto nároky hradiť z titulu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, a preto žalovaný 2/ navrhol, aby súd žalobu voči žalovanému 2/ zamietol. Žalovaný 2/ k svojmu podaniu pripojil Plnomocenstvo zo dňa 26.04.2019.

3. Žalobcovia vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného 2/ zo dňa 02.05.2019 uviedli, že v plnom rozsahu trvajú na podanej žalobe a tvrdia, že náhrada nemajetkovej ujmy osôb blízkych osoby usmrtenej v dôsledku dopravnej nehody je krytá povinným zmluvným poistením s poukazom na rozsudok KS NR 5Co/182/2013, 8Co/470/2014, KS PO 1Co/5/2015, 21Co/60/2015 alebo uznesenia ÚS SR I. ÚS 206/2015, III. ÚS 646/2015. Podľa žalobcov je pre vyriešenie otázky či je nemajetková ujma krytá povinným zmluvným poistením je podstatný výklad pojmu škoda v § 4 zák. č. 381/2001 Z. z. Výklad § 4 je potrebné robiť eurokonformne, je potrebné prihliadať na výklad európskych smerníc týkajúcich sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Z výroku rozsudku Súdneho dvora vo veci C-22/12 S. je zrejmé, že ak vnútroštátne právo na základe civilnej (občianskoprávnej) zodpovednosti upravuje náhradu nemajetkovej ujmy uplatniteľnú voči poistenému, potom povinného poistenie zodpovednosti musí pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej pri dopravnej nehode. K tejto interpretácii rozsudku C-22/12 S. je možné dôjsť aj zo samotného odôvodnenia rozsudku. V bode 56. odôvodnenia Súdny dvor konštatoval, že osoby nachádzajúce sa v postavení p. S. a jej dcéry (pozostalí po obeti dopravnej nehody) majú v súlade s § 11 a § 13 českého občianskeho zákonníka nárok na náhradu nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku úmrtia ich manžela, resp. otca, pričom vtedajšie znenia § 11 a § 13 českého občianskeho zákonníka je totožné § 11 a § 13 slovenského občianskeho zákonníka. Podľa bodov 55. - 58. uvedeného rozsudku Súdneho dvora členské štáty majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením. Nie je podstatné systematické začlenenie nemajetkovej ujmy do inej časti občianskeho zákonníka než, v ktorej sa nachádza úprava zodpovednosti za škodu. Keďže zodpovednosť poisteného, ktorá vyplýva z § 11 a § 13 Obč. zák. vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú smernice (bod 58. rozsudku Súdneho dvora). To čo uviedol Súdny dvor vo vzťahu k čl. 1 bodu 2. smernice Rady 72/166/EHS v rozsudku SD C-277/12 F., že „pojem škoda použitý v tomto článku, nie je nijako presnejšie vymedzený a nič nenasvedčuje, že ak sa niektoré druhy škody, ako ja nemajetková ujma, majú nahradiť podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva, mali by sa vylúčiť z tohto pojmu", je možné aplikovať aj na ustanovenie § 4 ods. 1/ Zák. 381/2001

Z. z. Zákon totiž v tomto § 4 ods. 1/ ustanovuje rozsah poistenia tak, že „poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve“. V citovanom ustanovení podľa žalobcov nie je rozsah škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla limitovaný druhom škody a ani sa v ňom neodkazuje na iné ustanovenia. Z tohto ustanovenia je zrejmý zámer zákonodarcu zahrnúť do povinného zmluvného poistenia každú škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Nemajetková ujma je jedným z typov škody, preto by bolo nelogické, aby bola zahrnutá do rozsahu povinného zmluvného poistenia podľa § 4 ods. 1/ Zák. 381/2001 Z. z., ale bola by vylúčená z náhrady, ktorú je povinný platiť poisťovateľ podľa § 4 ods. 2/ Zák. 381/2001 Z. z. Žalobcovia nemôžu súhlasiť s vyjadrením žalovaného 2/, že pod pojem „škoda na zdraví“ nemožno subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy. Pojem škody vrátane škody podľa § 4 ods. 1/ zák. č. 381/2001 Z. z. treba vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke motorového vozidla. K takémuto poňatiu škody sa hlásia princípy európskeho deliktuálneho práva, ktoré definujú škodu ako majetkovú alebo nemajetkovú ujmu na zákonom chránených záujmoch. Ústavný súd ČR v náleze sp. zn. Pl. ÚS 16/04 konštatoval, že z legislatívneho hľadiska je potrebné opustiť poňatie škody ako majetkovej ujmy a považovať za škodu aj ujmu, ktorá vznikla pôsobením na telesnú a duševnú integritu poškodeného. Takémuto poňatiu škody zodpovedá aj slovenská koncepcia škody na zdraví. Ustanovenie § 4 ods. 2/ písm. a) Zák. 381/2001 Z. z. upravuje škodu na zdraví vo všetkých jej zložkách - zákonodarca explicitne nestanovil poistné krytie len niektorej zložky škody na zdraví, napr. bolestné, stratu na zárobku a pod. Je preto opodstatnený názor, že pod škodu na zdraví treba zaradiť všetky jej zložky. Zákonodarca nevylúčil pri škode na zdraví napr. nemajetkové bolestné alebo sťaženie spoločenského uplatnenia a niet pochybnosti, že sú kryté poistením. Ani pri nemajetkovej škode na zdraví s následkom smrti, ktorá dopadla na pozostalé blízke osoby nie je dôvod na odlišný názor. Žalobcovia tvrdia, že z výkladu § 4 ods. 1/, ods. 2/ zák. č. 381/2001 Z. z. vyplýva, že náhrada škody z dôvodu nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a teda je daná pasívna legitimácia žalovaného 2/. K námietke žalovaného 2/, že nie je daná príčinná súvislosť medzi proti právnym konaním a vznikom škody, a preto nie je jeho zodpovednosť daná žalobcovia tvrdia, že žalovaný 2/ týmto účelovo dezinterpretuje inštitút poistenia. Nemateriálna ujma na osobnostných právach dostáva materiálnu podobu (náhrada nemajetkovej ujmy), neexistuje preto žiadny dôvod prečo by povinnosť zaplatiť túto náhradu, pokiaľ je krytá poistením neprechádzala na poisťovateľa. Pripustením takéhoto argumentu by žalovaný 2/ mohol ďalej argumentovať v obdobných prípadoch, že poisťovateľ ani nezavinil dopravnú nehodu, a preto nezodpovedá ani za majetkovú škodu spôsobenú pri dopravnej nehode. Podľa žalobcov by bolo možné Argumentáciu žalovaného 2/ akceptovať len v prípade, ak by išlo o nemateriálnu povinnosť škodcu, napr. ospravedlniť sa. Ak však zadosťučinenie za nemateriálnu ujmu na osobnostných právach dostáva materiálnu podobu (náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch) nie je dôvod prečo by povinnosť zaplatiť túto náhradu neprešla na poisťovateľa. Žalobcovia preto na podanej žalobe v plnom rozsahu trvajú, žiadajú, aby jej súd vyhovel a žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

4. Dňa 31.05.2019 bolo tunajšiemu súdu doručené písomné vyjadrenie žalovaného 1/ k žalobe a k vyjadreniu žalovaného 2/, v ktorom uviedol, že žalobcovia si v žalobe uplatňujú náhradu nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalovanému 1/ ako aj žalovanému 2/, pričom žiadajú, aby súd zaviazal oboch k náhrade nemajetkovej ujmy. Súčasne však v žalobe žalobcovia poukazujú na to, že listom zo dňa 10.04.2018 vyzvali žalovaného 2/ na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalovaný 1/ považuje túto Výzvu žalovaných za voľbu subjektu od ktorého uplatňujú žalovanú sumu, keďže pred podaním žaloby nebol žalovaný 1/ žalobcami vôbec vyzvaný k úhrade akejkoľvek sumy, resp. nebol nimi žiadnym spôsobom kontaktovaný. Taktiež je nutné poukázať na znenie ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. v platnom znení, podľa ktorého má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení. Je zrejmé, že podľa tohto ustanovenia zákona č. 381/2001 Z.z. v platnom znení vzniklo žalobcom právo na uplatnenie žalovanej sumy výlučne vo vzťahu k žalovanému 2/, a po vyššie uvedenej voľbe zodpovednostného subjektu vo vzťahu k žalovanému 1/ zaniklo. Žalovaný 1/ zároveň poukázal na § 15 ods. 1 druhá veta zákona č. 381/2001 Z.z. podľa ktorého poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Toto sa aj podľa žalovaného 1/ stalo, keďže žalobcovia si uplatnili priamy nárok u žalovaného 2/ listom zo dňa 10.04.2018. Taktiež podľa § 822 zákona č. 40/1964 Zb. z poistenia zodpovednosti za škody má poistený právo, aby v prípade poistnej udalosti poistiteľ za neho nahradil podľa poistných podmienok škodu, za

ktorú poistený zodpovedá. Žalovanému 1/ je ľúto čo sa stalo. Celú záležitosť ohľadom škody nechal na poisťovňu a mal za to, že žalovaný 2/ sa o všetko postará. Práve pre takýto prípad je žalovaný 1/ povinne zmluvne poistený, aby takéto uplatnené nároky žalobcov riešila poisťovňa a podľa žalovaného bude nutné, aby sa k uplatneným neuhradeným nárokom žalobcov vyjadrila poisťovňa ako žalovaný 2/, resp. aby tieto nároky žalobcovia v konaní pred súdom preukázali. Žalovaný 1/ poukázal na to, že je zákonnou povinnosťou žalovaného 2/ nahradiť nemajetkovú ujmu tiež z nižšie uvedených dôvodov v sume o ktorej v tomto súdnom konaní pravdepodobne rozhodne súd. Ďalšou žalovaným 2/ namietanou skutočnosťou je, že nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy nie je krytý povinným zmluvným poistením ako aj to, že žalovaný 2/ nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom. K týmto tvrdeniam žalovaného 2/ dal žalovaný 1/ do pozornosti prelomové rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-22/12. Súdny dvor uviedol, že ujma na zdraví, predstavuje akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Preto medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s právom Únie, patrí aj nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore. Na podklade tohto významného rozhodnutia Súdneho dvora EÚ súdy v SR rozhodovali v súlade s právnymi závermi tohto rozhodnutia. Tento právny názor bol samozrejme konštantne spochybňovaný poisťovňami poskytujúcimi PZP motorových vozidiel. Dôvod je jednoduchý - výška nemajetkovej ujmy mohla dosiahnuť tak vysoké čiastky, ktoré mohli niekoľkonásobne prevyšovať celkovú majetkovú škodu. Zároveň nemajetkovú ujmu nemusia žiadať len priamo poškodení, ale aj rodinní príslušníci pozostalých. Podľa žalovaného 1/ je z ustálenej súdnej praxe v riešení otázky pasívnej legitimácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla daná pasívna vecná legitimácia žalovaného 2/ a rovnako i skutočnosť, že nemajetková ujma je krytá povinným zmluvným poistením. Na základe vyššie uvedené má žalovaný 1/ za to, že mu nesvedčí vecná pasívna legitimácia a žiada žalobu zamietnuť za súčasného priznania náhrady trov konania a právneho zastúpenia v rozsahu 100 %. Žalovaný 1/ alternatívne navrhol, že ak súd rozhodne, že je pasívne vecne legitimovaný a zaviazal by žalovaného 1/ a 2/ k náhrade žalovanej sumy, žiada od žalobcov náhradu trov konania a právneho zastúpenia v rozsahu 100 %, keďže by išlo o trovy, ktoré by inak neboli žalovanému 1/ vznikli, ak by žalovaný 2/ riadne plnil a ktoré si následne môžu žalobcovia uplatniť od žalovaného 2/ titulom plnenia krytého z PZP.

5. Žalobcovia vo svojom vyjadrení zo dňa 17.06.2019 k vyjadreniu žalovaného 1/ uviedli, že podľa ich názoru je námietka pasívnej legitimácie žalovaného 1/ nedôvodná. U žalovaného 1/ sú splnené predpoklady zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti žalobcov vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, nakoľko bol trestným rozkazom tunajšieho súdu uznaný za vinného z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 TZ a týmto rozhodnutím je súd v civilnom konaní viazaný. Za škodu na zdraví alebo nemajetkovej ujmy zodpovedá subjekt, ktorý túto škodu spôsobil, pričom možnosť poškodeného uplatniť nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi škodcu podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. nezbavuje poškodeného možnosti uplatniť si tento nárok voči škodcovi. Účelom poistenia zodpovednosti za škodu nie je vyvinenie sa zo zodpovednosti za uhradenie škody voči poškodenému, ale účelom je zabezpečenie pre prípad vzniku zodpovednosti za škodu. Primárne je zodpovednostným subjektom škodca a len úprava § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. priznáva poškodenému možnosť uplatniť nárok na náhradu škody aj (avšak nielen) voči poisťovateľovi. Žalovaný 1/ ako poistený má právo, aby žalovaný 2/ ako poisťovateľ za neho nahradil priamo žalobcom, ako poškodeným náhradu škody, avšak ide o právo žalovaného 1/ ako poistného, teda ide o vzťah medzi poisťovateľom a poisteným. Žalobcovia ako poškodení o skutočnosti, že škodca má uzatvorené poistenie ani nemusia vedieť a v prípade ak vedia, nič im nebráni uplatniť nárok tak voči škodcovi ako aj poisťovateľovi. Na zodpovednosti žalovaného 1/ nič nemení ani skutočnosť, že žalovaný 2/ nereagoval na výzvu na náhradu škody. Žalobcovia majú za to, že je daná pasívna legitimácia žalovaného 1/. Žalobcovia nevidia dôvod v tom, aby bola žalovanému 1/ priznaná náhrada trov konania žalobcami v prípade, ak súd zaviaže žalovaných 1/ a 2/ k náhrade žalovanej sumy žalobcom, nakoľko podľa žalobcov nie je podstatné, z akého dôvodu bude žalobcom vyhovené, podstatný bude procesný úspech žalobcov.

6. Žalovaný vo svojom stanovisku k vyjadreniu žalobcov zo dňa 24.05.2019 a 17.06.2019 a k vyjadreniu žalovaného 2/ zo dňa 02.05.2019 doručenom súdu dňa 01.08.2019 uviedol, že vzhľadom na obsahové znenie Vyjadrenia žalobcov zo dňa 24.05.2019 k vyjadreniu žalovaného 2/ je taktiež v tomto smere nemenného názoru, že niet pochýb o pasívnej vecnej legitimácii žalovaného 2/ v tomto spore. Odôvodnenosť jeho tvrdení preukazujúcich existenciu pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 2/ majú nielen právny základ vzhľadom na znenie zákonných ustanovení príslušných právnych predpisov,

ale takisto majú oporu v súdnych rozhodnutiach vnútroštátnych súdov všetkých stupňov, vrátane Ústavného súdu SR, ako aj v eurokonformnom výklade smerníc týkajúcich sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a súčasne aj v judikatúre Súdneho dvora EÚ, na ktoré bolo obsiahlym spôsobom poukázané vo vyjadrení žalovaného 1/ k žalobe žalobcov a k vyjadreniu žalovaného 2/ o náhradu nemajetkovej ujmy, zo dňa 28.05.2019. Z daného vyplýva, že niet akýchkoľvek pochybností o povinnosti krytia nemajetkovej ujmy poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú žalobcom motorovým vozidlom. Žalovaný 1/ sa takisto nestotožňuje s tvrdením žalovaného 2/ týkajúce sa príčinnej súvislosti medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného, ktorá v tomto prípade podľa tvrdení žalovaného 2/ nie je daná, nakoľko takéto poškodenie zdravia žalobcov spočíva v udalosti, ktorá je už sama o sebe následkom protiprávneho konania žalovaného. Tzn. poistiteľ v takejto situácii nie je povinný uhradiť škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, ktorej vznik nie je v príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, keďže poistnou udalosťou je dopravná nehoda a zásah do osobnostných práv žalobcov mal nastať sprostredkovane v dôsledku ich reakcie na následky dopravnej nehody, čo znamená, že neexistuje vo vzťahu k žalobcom a uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poistnou udalosťou ako takou v zmysle § 5 ods. 1 písm. h) zákona o PZP, a vo vzťahu k žalovanému 2/. Uvedeným postojom teda žalovaný 2/ apeloval na to, že cieľom zákonodarcu pri koncipovaní zákona o PZP nebolo kryť nemajetkovú ujmu. K hore uvedenému žalovaný 1/ uviedol, že centrom záujmu nie je neustále skúmať, či nemajetková ujma spadá a je krytá povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nakoľko v tejto oblasti, ako uviedol vyššie existuje početná rozhodovacia prax nie len súdov SR všetkých stupňov, vrátane uznesení ÚS SR, ale aj smerníc EÚ a rozhodnutí Súdneho dvora EÚ, naviac ak rozhodnutia uvedené žalovaným 2/ na podporu jeho tvrdení sú prekonané novšími rozhodnutiami zaoberajúcimi sa takisto výkladom nemajetkovej ujmy krytej povinným zmluvným poistením. V tejto súvislosti poukazujeme teda na skutočnosť, že súdne rozhodnutia, na ktoré odkazuje žalovaný 2/ boli prekonané neskoršími rozhodnutiami (napr. rozhodnutie NS SR, sp. zn. 6 MCdo 1/2016 (R 61/2018) a naň nadväzujúce rozhodnutia). Žalovaný 1/ nepovažuje za správne, keď žalovaný 2/ dovodzuje úmysel zákonodarcu nekryť nemajetkovú ujmu povinným zmluvným poistením, keď samotný výklad pojmu škoda s poukazom na príslušne znenie zákonných ustanovení Občianskeho zákonníka a zákona o PZP je nutné chápať v širšom zmysle - eurokonformne a naviac, ak pri tom z rozsiahlej rozhodovacej a výkladovej praxe súdov SR a EÚ k danej problematike plynú celkom odlišné pr. názory. Uviedol, že smerodajná a podstatná je tá skutočnosť, že sa jedná o nemajetkovú ujmu spôsobenú v súvislosti s dopravnou nehodou, ktorá je nesporne krytá povinným zmluvným poistením, a preto naďalej zastávame názor odôvodnenosti našich tvrdení ohľadom pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 2/. Žalovaný ďalej uviedol, že s vyjadrením žalobcov zo dňa 17.06.2019 k vyjadreniu žalovaného 1/ nesúhlasí a naďalej trvá na svojom prvotnom stanovisku, ktoré tvorilo obsah podaného vyjadrenia k žalobe žalobcov. I naďalej namieta pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného 1/, ktorý by mal byť podľa žalobcov zaviazaný so žalovaným 2/ k náhrade nemajetkovej ujmy. Nemožno opomínať a prehliadať, že v zmysle § 4 ods. 2 zákona o PZP má poistený (žalovaný 1/) z poistenia právo, aby poisťovateľ od neho nahradil poškodenému uplatnené preukázateľné nároky na úhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, nakoľko práve z dôvodu možného vzniku poistnej udalosti je zákonná povinnosť každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, mať uzavreté povinné zmluvne poistenie, ktorým je krytá práve (všeobecne) škoda spôsobená prevádzkou motorového vozidla za súčasného práva poisteného (podľa § 2 písm. f) poisteným ten, na koho sa vzťahuje poistenie zodpovednosti), aby za neho poisťovateľ nahradil v zmysle poistných podmienok takúto vzniknutú škodu, za ktorú zodpovedá. Okrem hore uvedeného, za podstatnú považujeme tú skutočnosť, že žalobcovia vyzvali žalovaného 2/ k plneniu v súvislosti so vzniknutou poistnou udalosťou, pričom pri tomto subjekte boli naplnené všetky predpoklady vedúce k vzniku povinnosti poisťovateľa plniť vzniknutú škodu za poisteného - žalovaného 1/. Naopak, vo vzťahu k žalovanému 1/ takáto výzva na plnenie nebola žalobcami uplatnená, v dôsledku čoho žalovanému 1/ nebola poskytnutá žiadna lehota, počas plynutia ktorej by mu bolo umožnené škodu - nemajetkovú ujmu uhradiť. Z tohto dôvodu má za to, že žaloba na úhradu nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalovanému 1/ bola podaná predčasne, a že povinnosť žalovaného 1/ plniť žalobcami uplatnený nárok nevznikla, naviac, ak takúto povinnosť s poukazom na § 4 ods. 2 zákona o PZP má práve poisťovateľ. Nemožno teda súhlasiť ani s vyjadrením žalobcov poukazujúc na ustanovenie § 15 ods. 1. zákona o PZP, keď že prvá veta ustanovuje jasne a zreteľne, že: ,,Náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému“, a preto s poukazom na uvedené, naďalej trvá na tom, že nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom v toto spore.

7. Právny zástupca žalobcov na pojednávaní dňa 07.11.2019 uviedol, že žalobcovia na podanej žalobe trvajú v celom rozsahu a pridržiavajú sa písomných vyjadrení. Zároveň žiadali súd, aby vypočul žalobcov a navrhnutých svedkov. Právny zástupca žalobcov ďalej uviedol, že účasť svedkov vedia žalobcovia zabezpečiť.

8. Právny zástupca žalovaného 1/ na pojednávaní dňa 07.11.2019 uviedol, že žalovaný 1/ sa pridržiava svojich vyjadrení a má za to, že nie je pasívne vecne legitimovaný, a že nárok by mal byť riešený v rámci PZP.

9. Právna zástupkyňa žalovaného2/ na pojednávaní dňa 07.11.2019 uviedla, že žalovaný 2/ sa pridržiava svojich písomných vyjadrení a má za to, že nie je pasívne vecne legitimovaný.

10. Súd vykonal dokazovanie oboznámením, resp. prečítaním obsahu žaloby, vyjadrení žalobcov, žalovaného 1/ a 2/, výsluchom žalobcov a svedkov a zistil nasledovný skutkový stav:

11. Z trestného rozkazu zo dňa 16.10.2017 súd zistil, že žalovaný 1/ bol uznaný vinným z prečinu usmrtenia Z. Y.K., nar. XX.XX.XXXX, a to tým, že riadil osobné motorové vozidlo vo zvýšenej rýchlosti cca. 70 km/hodinu, neprispôsobil rýchlosť jazdy svojím schopnostiam a vlastnostiam vozidla a narazil do chodkyne, Z. Y..

12. Z listu o prehliadke mŕtveho zo dňa XX.XX.XXXX súd zistil, že Z. Y. zomrela na polytraumatizmus, ktorý bol nezlučiteľný so životom.

13. Z úmrtného listu súd zistil, že Z. Y. zomrela XX.XX.XXXX a jej úmrtie je zapísané v knihe úmrtí matričného úradu W. A. pod zväzkom X, ročník XXXX, strana XXX, pod por. č. XXX.

14. Zo žiadosti o zaslanie výsledkov šetrenia a z výzvy na doloženie dokladov vyplýva, že žalovaný 2/ likvidoval poistnú udalosť vyvolanú prečinom žalovaného 1/.

15. Zo žiadosti o náhradu nemajetkovej ujmy zo dňa 10.04.2018 súd zistil, že žalobcovia žiadali žalovaného 2/ o náhradu nemajetkovej ujmy z prostriedkov povinného zmluvného poistenia vo výške 200 000 EUR.

16. Z výpovede žalobcu 1/ súd zistil, že Z. Y. bola jeho matka. Žalobca 1/ s ňou býval v jednom dvore cca. 10 metrov od seba. Bola sebestačná a nepotrebovala špeciálnu starostlivosť z jeho strany. Mala 85 rokov. Žalobca 1/ uviedol, že s matkou sa stretával každý deň a nielen raz a mal s ňou veľmi dobrý vzťah. Jeho najmladšia dcéra chodila kedysi k nej spávať, ešte keď žil otec a teda mali dobrý vzťah. Teraz k matke chodila pravnučka. Ďalej uviedol, že jeho matka žila z dôchodku a finančne ju nepodporovali. Na otázku právneho zástupcu žalovaného 2/ uviedol, že jeho bežný deň spočíval v tom, že ráno išiel do práce a poobede, keď prišiel, tak išiel za matkou, aby si s ňou pohovoril. Táto udalosť zmenila celú rodinu. Predovšetkým preto, že smrť bola nečakaná a za takýchto okolností. Čo sa týka žalovaného 1/, tak ten sa mu deň po nehode prišiel ospravedlniť. Následne sa mu ozval až keď sa chcel dohodnúť na spoločnom stretnutí u žalovaného 2/.

17. Z výpovede žalobkyne 2/ súd zistil, že Z. Y. bola jej matka. Uviedla, že sa jej starala o deti, keď boli malé alebo choré a ona mohla ísť do roboty. Mladší syn k nej chodil pravidelne zo školy a v pondelok ráno išiel ráno od nej do školy. Ďalej uviedla, že matka jej veľmi chýba, už nemá za kým chodiť. Chýba aj jej dvom synom. Mala s ňou dobrý vzťah, navštevovala ju, keď jej to umožnil čas. Čo sa týka finančnej stránky, tak matka bola sebestačná, nemusela ju podporovať. Vzťahy v rodine sa po úmrtí Z. Y. ešte upevnili. Ďalej uviedla, že žalovaného 1/ nepozná, jej sa nikdy neospravedlnil. Nevie, či sa žalovaný 1/ zúčastnil pohrebu.

18. Svedkyňa K. A., nar. XX.XX.XXXX na pojednávaní uviedla, že Z. Y. bola jej stará matka a žalobca 1/ je jej otec. Keď sa stala táto udalosť jej babke, tak bola v zahraničí. Dozvedela sa to od jej otca. Ďalej uviedla, že chodieva na Slovensko 4 krát do roka. Keďže jej babka žila s jej rodičmi, tak sa počas týchto návštev stretávala aj s ňou. S babkou mala veľmi dobrý vzťah. Bývali v jednom dvore. Druhá babka jej zomrela, keď bola malá t. j. táto babka ju vychovávala, chodila pre ňu do škôlky. Čo sa týka vzťahu žalobcu 1/ s Z. Y., svedkyňa uviedla, že mali veľmi dobrý vzťah. Bol to jej prvorodený syn, všetky oslavy

mávali spoločné, keďže všetci bývali na jednom dvore. Ďalej uviedla, že žalobca 1/ niesol stratu matky veľmi ťažko, keďže to bol jeho posledný žijúci rodič. Niesli to ako rodina o to ťažšie, že babka zomrela cestou, ako zomrela a nebola chorá t. j. neočakávali to. Babka bola vitálna a sebestačná, keď prišla k nej na návštevu, tak ju videla rýľovať, dokonca chodila na bicykli do kostola.

19. Svedok W. Š., nar. XX.XX.XXXX na pojednávaní uviedol, že žalobkyňa 2/ je jeho matka a teda Z. Y. bola jeho stará matka. Ďalej uviedol, že v deň, keď sa jeho babke stala táto nehoda, tak s manželkou boli u svokrovcov. Najskôr tomu nechcel uveriť, pretože babka bola ako jeho druhá mama. S manželkou sme sadli do auta a išli z W. do W. C.. Na mieste udalosti našli veľa policajtov a rozbité auto, ktoré babku zrazilo. Keď prešli okolo tohto auta, tak našli telo babky na zemi a potom si všimli druhé auto, ktoré babka svojím nárazom zdemolovala zozadu. S babkou mal dobrý vzťah, bola ako jeho druhá mama. Od 6 rokov chodil k nej na víkendy, neskôr na prázdniny a bol u nej aj na Vianoce. Keď dedko umrel, tak k nej chodieval veľmi často, nakoľko nechcela byť sama. Babka bola sebestačná. Ďalej uviedol, že jeho matka s babkou vychádzali dobre a pravidelne sa navštevovali. Myslí si, že táto smrť zanechala na jeho matke nejaké stopy.

20. Svedkyňa V. X., nar. XX.XX.XXXX na pojednávaní uviedla, že žalobca 1/ je jej synovec a žalobkyňa 2/ je jej neter. Čo sa týka nehody, tak keď išla z kostola, tak videla, čo sa stalo jej sestre. Sestra bola na zemi a oživovali ju. Vzťah so sestrou mala veľmi dobrý, stretávali sa každý deň aj 5-krát, pretože bývali vedľa seba. Uviedla, že si myslí, že najviac táto udalosť zasiahla jej deti. Po úmrtí jej sestry sa stále stretávajú ako rodina, ale chýba im, ona ich všetkých riadila. Na otázku právneho zástupcu žalobcov uviedla, že sestra nevyžadovala žiadnu špeciálnu starostlivosť, ona pomáhala aj jej, čo je o 10 rokov mladšia.

21. Svedok Q. Š., nar. XX.XX.XXXX na pojednávaní uviedol, že je so žalobcami sused a žalovaného 1/ nepozná. Uviedol, že susedu poznal dobre, keďže vedľa nej žil 35 rokov. Podľa neho v rodine mali dobré vzťahy, mali jeden dvor. Ešte uviedol, že Z. Y. nevyžadovala opateru, bola samostatná.

22. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „PZP“), poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

23. Podľa § 4 ods. 2 PZP, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu
a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,
b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci,
c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie,
d) ušlého zisku.

24. Podľa § 4 ods. 4 PZP, poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

25. Podľa § 15 ods. 1 PZP, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

26. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

27. Podľa § 13 ods. 1 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

28. Podľa § 13 ods. 2 OZ, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

29. Podľa § 13 ods. 3 OZ, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

30. Podľa § 15 OZ, po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jej osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom.

31. Podľa § 420 ods. 1 OZ, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

32. Podľa § 427 ods. 1,2 OZ, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky. Rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

33. Podľa § 788 ods. 1 OZ, poistnou zmluvou sa poistiteľ zaväzuje poskytnúť v dojednanom rozsahu plnenie, ak nastane náhodná udalosť v zmluve bližšie označená a fyzická alebo právnická osoba, ktorá s poistiteľom poistnú zmluvu uzavrela, je povinná platiť poistné.

34. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

35. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

36. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

37. Z vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že žaloba bola podaná dôvodne. Žalovaný 1/ ako poistený mal u žalovaného 2/ ako poisťovne uzavretú poistnú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení motorového vozidla č. XXXXXXXXXX. Dňa 15.04.2017 žalovaný 1/ ako vodič viedol osobné motorové vozidlo tak, že z dôvodu neprispôsobenia rýchlosti jazdy svojím schopnostiam, vlastnostiam vozidla, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky, rýchlosťou asi 70 km/hodinu prednou časťou vozidla, bez predchádzajúceho brzdenia, narazil do chodkyne Z. Y., matky žalobcov 1/ a 2/. Matka žalobcov 1/ a 2/ zomrela na mieste nehody. Dňa 16.10.2017 bol žalovaný 1/ uznaný za vinného z prečinu usmrtenia a bol mu uložený podmienečný trest odňatia slobody vo výmere 18 mesiacov so skúšobnou dobou v trvaní 36 mesiacov. Ďalej mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlo po dobu 36 mesiacov.

38. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Prichádzajú do úvahy pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére a majú rôznu povahu. Ktoré z týchto právnych prostriedkov príslušná fyzická osoba na ochranu svojej osobnosti uplatní, bude závislé v prvom rade na jej vôli ovplyvnenej predovšetkým intenzitou a povahou protiprávneho zásahu. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorej je úmrtie blízkej osoby zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (takzvaná postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom. Ide o najbližších príbuzných a to manžel a deti, ak ich niet, o rodičov (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.2.2011 sp. zn. 5 Cdo 265/2009).

39. Strata blízkej osoby je nenapraviteľná, nereparovateľná. Tým je splnená požiadavka § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda právo žalobcov 1/ a 2/ na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže

zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa nezdá byť dostačujúce v prípade smrti blízkej osoby v dôsledku konania inej osoby.

40. Základ nároku voči žalovanému 1/, ktorého zodpovednosť za smrť matky žalobcov 1/ a 2/ bola ustálená právoplatným trestným rozkazom v konaní, je nepochybne daný. Žalovaný 1/ svojím konaním zasiahol jednak do osobnostných práv zomrelého, konkrétne do jeho práva na život, zároveň zasiahol do osobnostných práv príbuzných po zomrelom a to konkrétne do ich práva na súkromný a rodinný život. Pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného 1/ teda súd odvodzoval od § 420 OZ resp. § 11 a nasl. OZ ako primárneho nositeľa hmotno-právnej povinnosti vyplývajúcej zo zodpovednosti za škodu v tomto konkrétnom prípade. V trestnom konaní bolo preukázané jeho zavinené porušenie právnej povinnosti žalovaným 1/, preto súd pri posudzovaní jeho zodpovednosti za vznik škody vychádzal z § 420 Občianskeho zákonníka a vzhľadom na jednoznačne preukázanú subjektívnu stránku zavinenia nebolo potrebné vychádzať z jeho objektívnej zodpovednosti ako prevádzateľa motorového vozidla (§ 427 Občianskeho zákonníka). Čo sa týka argumentácie žalovaného 1/ ohľadom § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. t. j. že podľa tohto ustanovenia si mali žalobcovia náhradu nemajetkovej ujmy uplatniť priamo u žalovaného 2/, súd uvádza, že zákon č. 381/2001 Z.z. v § 15 zaviedol všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby (action direct) tak, ako to poznajú všetky obdobné právne úpravy v Európe, avšak nie je to jeho povinnosťou, ale voľbou.

41. Súd sa ďalej zaoberal námietkou pasívnej legitimácie aj žalovaného 2/. Podľa názoru súdu je táto pasívna legitimácia žalovaného 2/ daná v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) v spojitosti s § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z., pričom je treba vychádzať z rozhodovacej činnosti, ustálenej Krajským súdom v Trenčíne, ako aj z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 695/2017 z 5. decembra 2018 a napr. aj z rozsudku NS SR, sp. zn. 6 MCdo 1/2016 zo dňa 31.07.2017. S použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody na zdraví“ v ustanoveniach § 4 a § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 OZ, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z.z. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ č. C-22/12 (S.), v ktorom bol prijatý záver, že ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Týmto vnútroštátnym právom je Občiansky zákonník, ktorý v ustanoveniach § 11 a § 13 priznáva nárok na náhradu nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku úmrtia blízkej osoby. Súd preto ustálil, že nárok žalobcov 1/ a 2/ na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je vo vzťahu k žalovanému 2/ ako poisťovateľovi zodpovednej osoby daný, a tento je krytý povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, keď v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z.z. je za škodu na zdraví potrebné považovať aj nemajetkovú ujmu. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/230/2017 zo dňa 28.03.2019. Súd sa takisto opieral vo svojom rozhodnutí aj o najnovší nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 695/2017 z 5. decembra 2018, kde sa uvádza, že musí byť nepochybne akákoľvek zodpovednosť za škodu spôsobená prevádzkou motorového vozidla, teda zodpovednosť, ktorá je upravená vnútroštátnym právnym poriadkom, pokrytá poistením. Táto zásada by sa však mala chápať výlučne v tom zmysle, že vnútroštátna právna norma o poistení nemôže z pokrytia vylúčiť niektoré typy škôd alebo niektoré kategórie poškodených, ak sa obete môžu s cieľom získať náhradu škody dovolávať zodpovednosti poisteného za škodu. Z tohto nálezu taktiež vyplýva, že „občiansky zákonník významovo s pojmom škoda nespája iba materiálnu škodu, čo v okolnostiach danej veci znamená, že z právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku ani z právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 381/2001 Z. z. nevyplýva nič, čo by bránilo takej interpretácii pojmu „škoda“, ktorý by v rámci svojho obsahu zahŕňal škodu majetkovú, ako aj škodu nemajetkovú.“ Osvojením si týchto právnych názorov, súd mal v tomto konaní za preukázanú pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného 2/.

42. K samotnej výške náhrady nemajetkovej ujmy súd uvádza, že táto závisí od úvahy súdu, pričom podľa ustanovenia § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka je potrebné zohľadniť závažnosť vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Závažnosť ujmy v rodinnom živote, v súkromnom živote a v citovom prežívaní žalobcov 1/ a 2/ možno posudzovať len z objektívnych hľadísk, pretože nie je reálne možno a empiricky presne zistiť, kto a ako prežíva smrť blízkej osoby a do akej miery ho táto udalosť

zasiahla v citovej oblasti a ako rýchlo a akým spôsobom je schopný sa s touto udalosťou vyrovnať alebo čiastočne zmieriť. Je veľmi ťažké sa vžiť do situácie osôb, ktoré boli s matkou v blízkom kontakte, o ktorú jedného dňa nečakane prišli.

43. Priznaná náhrada nemajetkovej ujmy nemôže nikdy nahradiť stratu blízkej osoby. Jej úlohou je len blízkym kompenzovať, respektíve zmierniť veľmi negatívne zážitky a dôsledky takejto straty. Jedná sa o primeranú, nie úplnú náhradu, keďže zásah do rodinného a súkromného života žalobcov sa objektívne nedá vyčísliť. Nemajetková ujma slúži na zmiernenie následkov citovej ujmy, ktorú žalobcovia utrpeli. Súd však považuje za potrebné uviesť, že výška tejto náhrady nemôže slúžiť ako nástroj pomsty voči osobe resp. osobám, ktoré túto bolesť žalobcom spôsobili a zároveň zdôrazňuje, že táto náhrada nemôže slúžiť ani ako nástroj obohatenia sa, či ako nástroj na ekonomickú likvidáciu škodcu.

44. Súd porovnával okolité krajiny, konkrétne v rámci Európskej únie. Pokiaľ teda porovnávame úpravy okolitých štátov podľa Rakúskeho Najvyššieho súdu boli priznané náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 13000 eur 40 ročnému synovi, ktorý nežil v spoločnej domácnosti so svojou usmrtenou matkou (sp. zn. 2Ob/141/04). V Maďarsku sa pri náhrade nemajetkovej ujmy pozostalých aplikujú predpisy o zodpovednosti za škodu a tu bol priznaný nárok v prípade usmrtenia jedného z manželov na úrovni okolo 20000 eur. Súd porovnal aj Českú republiku, s ktorou Slovenská republika zdieľala v minulosti rovnaké právne normy, upravujúce náhradu nemajetkovej ujmy. V Českej republike boli zavedené, no neskôr boli zrušené, paušálne náhrady nemajetkovej ujmy, kde sa za smrť manžela a deti priznávalo 240.000 Kč. Nový občiansky zákonník platí od 01.01.2014 prenecháva určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy na úvahe sudcu. Pokiaľ teda vychádzame z rozhodnutí českých súdov rozsudkom Krajského súdu v Ústí nad Labem zo dňa 04.07.2008 sp. zn. 34C/17/2006 bolo v dôsledku dopravnej nehody, pri ktorej zomrel otec priznaných pozostalým dcére a synovi po 60 000 Kč, pričom súd zohľadňoval vek žalobcov, hmotnú a existenčnú nezávislosť na otcovi, morálne zadosťučinenie v podobe odsúdenia v trestnom konaní.

45. Súd z tohto dôvodu tak považoval za dôvodné priznať žalobcovi 1/, ako synovi usmrtenej osoby, no hlavne ako človeku, ktorý priamo s usmrtenou osobou býval v jej bezprostrednej blízkosti a stretával sa s ňou každý deň, náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 EUR, ktorú považoval za adekvátnu s prihliadnutím na vek usmrtenej osoby (Z. Y. mala 85 rokov), existenčnú nezávislosť žalobcu 1/, vek žalobcu 1/ (67 rokov) a morálne zadosťučinenie v trestnom konaní. Nie je sporné, že žalobca 1/ mal so svojou matkou (usmrtenou Z. Y.) hlboký a intenzívny citový vzťah. Žalobca 1/ býval so svojou matkou na „jednom dvore“ t. j. stretávali sa spolu každý deň, rozprávali sa, matka pomáhala synovi s výchovou jeho detí. Podľa názoru súdu je strata vlastnej matky jednou z najväčších traumatických udalostí, zároveň o to viac, že strata prišla náhle a za uvedených okolností. V konaní bolo niekoľkokrát z výpovedí svedkov preukázané, že strata matky bola pre žalobcu 1/ veľmi bolestivá a že sa z tejto straty stále spamätáva.

46. Čo sa týka žalobkyne 2/, tak súd považoval dôvodné jej priznať, ako dcére usmrtenej osoby, náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 8 000 EUR, ktorú považoval za adekvátnu s prihliadnutím na vek usmrtenej osoby, veku žalobkyne 2/ (má 63 rokov), finančnej nezávislosti od matky a vzdialenosti bývania od usmrtenej osoby a s tým súvisiace vzájomné navštevovanie sa. Nie je sporné, že žalobkyňa 2/ mala s matkou dobrý vzťah, pomáhala jej, keď to jej matka potrebovala a navštevovala ju cca. raz do týždňa. Matka žalobkyne 2/ jej pomáhala s výchovou detí a tak rodinné putá boli o to intenzívnejšie. Avšak súd musí prihliadnuť aj na určitý rozdiel medzi žalobcom 1/ a žalobkyňou 2/, ktorý tkvie v tom, že žalobca 1/ býval hneď pri matke a stretával sa s ňou každý deň t. j. kontakt s ňou bol intenzívnejší a teda zásah do citovej sféry žalobcu 1/ bol citeľnejší.

47. Pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy boli zohľadnené aj okolnosti samotnej nehody, t. j. porušenie pravidiel cestnej premávky zo strany žalovaného 1/, ktorý dopravnú nehodu spôsobil neprispôsobením svojej jazdy povahe a stavu vozovky, pričom išiel rýchlosťou nad povolený limit. Je dôvodné predpokladať, že keby žalovaný 1/ išiel povolenou rýchlosťou, dôsledky nehody nemuseli byť fatálne.

48. V rámci určenia výšky náhrady tejto nemajetkovej ujmy súd zároveň vychádzal aj zo skutočnosti, že síce právny zástupca žalovaného 1/ uviedol, že žalovaný 1/ túto nehodu a usmrtenie Z. Y. ľutuje, no ani na jedno súdne pojednávanie sa fyzicky nedostavil. Súd zároveň prihliadol aj na fakt, že žalovaný 1/ sa síce žalobcovi 1/ na druhý deň po nehode ospravedlnil, no viac sa s ním nekontaktoval, nezúčastnil sa pohrebu a ani neponúkol pozostalým finančnú náhradu resp. pomoc (napr. príspevok na pohreb).

Dokonca žalobkyňu 2/ vôbec nekontaktoval. Naviac súd dodáva, že keďže sa žalovaný 1/ ani na jedno pojednávanie osobne nedostavil a jeho právny zástupca sa k jeho zárobkovým pomerom nevyjadril, súd má za to, že uhradenie stanovených súm je v zárobkových možnostiach žalovaného 1/. Žalovaný má 21 rokov t. j. je v produktívnom veku, tým pádom je veľká pravdepodobnosť, že výška nemajetkovej ujmy nebude pre žalovaného 1/ devastačná. Taktiež súd sa vzhľadom na absenciu žalovaného 1/ na pojednávaní nedozvedel, ako táto udalosť na žalovaného 1/ zapôsobila a či ovplyvnila jeho citovú či inú sféru.

49. Súd záverom dodáva, že žalobu vo zvyšnej časti požadovaných súm zamietol, z dôvodu, že musel pri svojom rozhodovaní brať do úvahy vek usmrtenej osoby, finančnú samostatnosť žalobcov a odkázanosť usmrtenej osoby na žalobcoch. Súd poznamenáva, že aj keď Z. Y. mala 85 rokov, bola samostatná a žalobcovia už neboli na nej finančne závislí. To ale neznamená a súd to svojím rozhodnutím ani nenaznačuje, že ich psychická strata je menšia ako keby ich matka mala 50-60 rokov. No zároveň súd dodáva, že je potrebné v spoločnosti určiť kritéria na posudzovanie aj takýchto tragických udalostí. Čo sa týka skúmania veku zomrelého ako aj pozostalých je zrejmé, že napriek tomu, že strata rodičov predstavuje ujmu v každom veku bude táto inak znášaná u batoľaťa, ktoré si stratu nie je doposiaľ schopné uvedomiť avšak absencia rodiča bude ovplyvňovať a prevádzať ho celým ďalším životom, zároveň je potrebné rozlišovať dieťa školského veku, ktoré je na rodičoch citovo závislé alebo u dospelého jedinca, ktorý už nežije v spoločnej domácnosti s usmrteným rodičom a má vlastnú rodinu. Zohľadniť vek je potrebné z opačnej perspektívy, pretože inak je prežívaná strata novorodenca jeho rodičmi, strata dospelého jedinca, rodiča jeho deťmi alebo strata osoby dôchodkového veku z pohľadu jeho vnúčat. Podstatná je tiež otázka existencie existenčnej a hmotnej závislosti na usmrtenej osobe. Nárok na nemajetkovú ujmu nie je jediným nárokom, ktorý je stratou blízkej osoby spojený a napriek tomu predstavuje otázka existenčnej a hmotnej závislosti jedným z kritérií, ktoré je súdmi v súvislosti s výškou náhrady nemajetkovej ujmy posudzované. Toto kritérium úzko súvisí aj s predchádzajúcimi uvedenými kritériami. Zároveň je však nutné skúmať aj okolnosti na strane žalovaného 1/, a to: mieru jeho zavinenia a spoluzavinenia na usmrtení osoby, postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a ďalšie), dopadu udalosti do sféry pôvodcu, majetkové pomery na strane žalovaného.

50. Súd nezaviazal žalovaných v 1/ a 2/ solidárne zaplatiť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy. Vychádzal pritom z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 18/2016 zo dňa 22. júna 2016, kde súd konštatoval, že sa nejedná o prípad pasívnej solidarity a z tohto dôvodu vo výroku svojho rozhodnutia uviedol, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého žalovaného.

51. O trovách konania súd rozhodoval v zmysle § 255 ods. 2 t. j. keďže žalobcovia mali úspech v konaní len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelil, a to tak, že žalobcom priznal úspech v rozsahu 20%.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia rozsudku cestou Okresného súdu Považská Bystrica na Krajský súd v Trenčíne v dvoch vyhotoveniach.

Podľa § 363 CSP v podanom odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, uvedenie spisovej značky, čo sa ním sleduje a podpis; § 127 ods. 1,2 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, a) že neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. písm. a) až h) CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Rozsah v akom rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).